

NPA:s kommunrapport 2025

**- läget för förpackningsinsamlingen
i Sveriges kommuner**

Justerad 2026-10-19

Innehåll

1 Sverige riskerar att missa målet.....	3
1.1 Rapportens underlag och syfte	3
1.2 Fastighetsnära insamling – en omfattande reform.....	3
2 Resultat	4
2.1 Utbyggnad av fastighetsnära insamling	4
2.2 Insamling av plastförpackningar	5
3 Plaståtervinning idag och imorgon.....	6
3.1 Hur fungerar plaståtervinningen idag?	6
3.2 Ett välfungerande producentansvar.....	6
3.3 NPA:s reformförslag för ökad återvinning	7
4 Underlag för rapporten.....	7

1 Sverige riskerar att missa målet

Trots höga ambitioner och ett i grunden välutvecklat system når inte Sverige återvinningsmålet för plastförpackningar. Även om vi räknar in förväntade resultat av beslutade åtgärder riskerar vi att inte heller göra det framöver. Ett problem är att insamlingen inte når tillräckliga nivåer och att kvaliteten i det insamlade materialet ofta är för låg.

Konsekvenserna är både miljömässiga och ekonomiska. Plastförpackningar som inte materialåtervinns går i stället till förbränning, vilket driver klimatutsläpp och innebär att Sverige varje år betalar betydande avgifter till Europeiska unionen (EU).

Samtidigt som plast utgör en av vår tids största miljöutmaningar kan materialet också utgöra en resurs i omställningen till en mer cirkulär ekonomi – om den tas om hand på rätt sätt. Förpackningsplast används i stora volymer varje dag, och hur väl vi lyckas samla in och återvinna den är direkt avgörande för Sveriges klimatpåverkan, resurseffektivitet och möjlighet att minska beroendet av ny fossil råvara. Att öka insamlingen och materialåtervinningen av plastförpackningar är därför inte bara en miljöfråga, utan en central framtidsfråga för ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.

1.1 Rapportens underlag och syfte

I den här rapporten har vi sammanställt statistik för förpackningsinsamlingen som kommunerna har rapporterat in till Naturvårdsverket under 2025. I och med att ansvaret för insamling av förpackningsavfall har flyttat från producenterna till kommunerna, som även ska uppfylla kravet på fastighetsnära insamling (FNI) i hela landet, får den kommunala prestationen avgörande betydelse för att insamlingssystemet som helhet fungerar.

Rapporten presenterar en samlad nationell bild av status för kommunernas utbyggnad av fastighetsnära insamling och insamlade mängder (kilogram) plastförpackningar från hushåll i Sveriges kommuner för år 2025. Vi har valt att fokusera på insamlingen av plastförpackningar, som är den fraktion som har störst utmaningar i ett cirkulärt perspektiv.

Syftet med rapporten är att initiera en strategisk dialog mellan berörda aktörer om vilka åtgärder som krävs för att öka insamlingen av plastförpackningar och nå EU:s återvinningsmål.

1.2 Fastighetsnära insamling – en omfattande reform

I juni 2022 beslutade Sveriges regering om en omfattande förändring av förpackningsinsamlingen genom en ny förordning om producentansvar. En central del av reformen var att ansvaret för att samla in hushållens förpackningsavfall överfördes från producenterna till kommunerna, en förändring som trädde i kraft den 1 januari 2024.

Med kommunernas nya ansvar följer en skyldighet att successivt införa fastighetsnära insamling för de vanligaste förpackningsmaterialen. Systemet ska vara fullt utbyggt i hela landet för samtliga hushåll senast den 1 januari 2027. Syftet är att öka mängden insamlade förpackningar samt höja andelen förpackningar som går till materialåtervinning.

Genom att förpackningsavfall samlas in nära bostaden ökar tillgängligheten för hushållen. Tidigare erfarenheter visar tydligt att mängden plast som samlas in stiger när avståndet till

insamlingspunkten minskar. Samtidigt medför övergången till fastighetsnära insamling betydande utmaningar för kommunerna.

2 Resultat

2.1 Utbyggnad av fastighetsnära insamling

Sveriges 290 kommuner befinner sig i mycket olika faser när det gäller utbyggnaden av fastighetsnära insamling för plastförpackningar. Vid årsskiftet 2025/2026 saknade 42 procent av landets hushåll tillgång till fastighetsnära insamling.¹

Diagrammet nedan visar hur utbyggnaden av fastighetsnära insamling för plastförpackningar fördelades mellan Sveriges kommuner 31 december 2025.

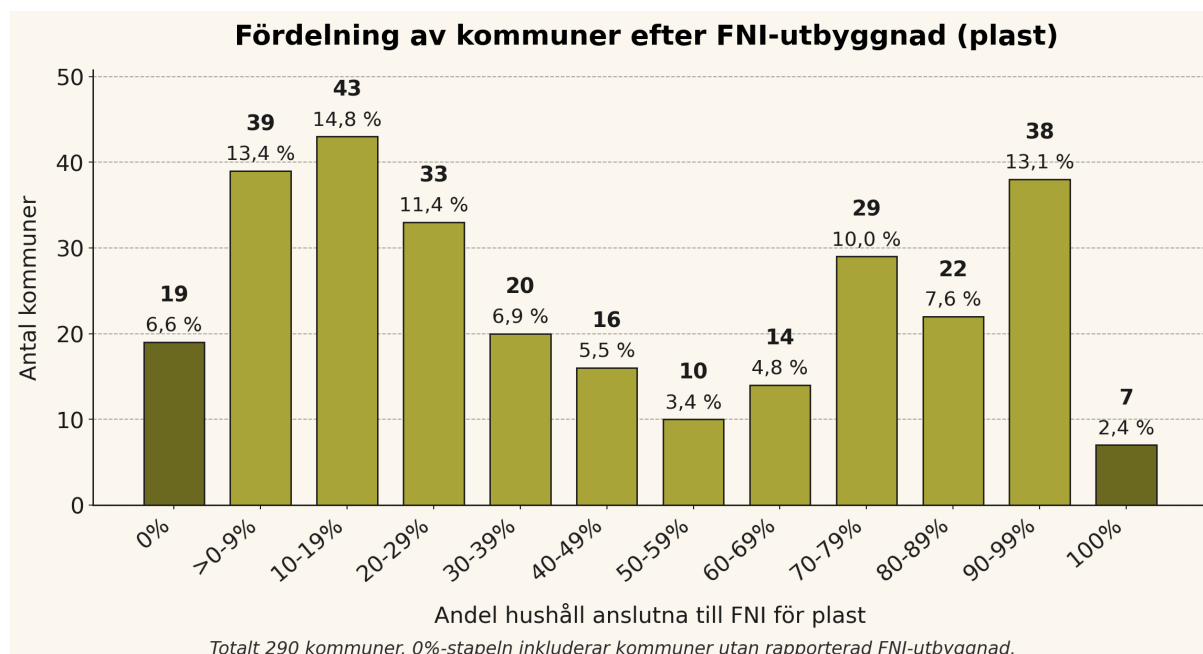

Diagram 1: Utbyggnadsgrad fastighetsnära insamling. Datakälla: Naturvårdsverket

Sju kommuner hade redan 2025 färdigställt utbyggnaden av den fastighetsnära insamlingen och 120 kommuner rapporterade en utbyggnadsgrad på mellan 50 och 100 procent. Det betyder att 41 procent av landets kommuner hade kommit åtminstone halvvägs med utbyggnaden. Resterande 170 kommuner hade en utbyggnadsgrad på mellan 0 och 49 procent.

Att 101 kommuner hade en utbyggnadsgrad på under 20 procent samtidigt som 67 kommuner hade en utbyggnadsgrad på över 80 procent visar att det i början av 2026

¹ Rättelse 2026-10-19: En tidigare version av denna rapport uppgav att 45 procent av landets hushåll hade tillgång till fastighetsnära insamling vid årsskiftet 2025/2026 (uttryckt som att 55 procent saknade det). Korrekt siffra är att 58 procent av hushållen i landet hade tillgång till fastighetsnära insamling vid årsskiftet. Siffran 45 procent syftar till snittet för kommunernas utbyggnad, utan viktning av kommunernas storlek.

fortfarande var en ojämn utbyggnadstakt. Många kommuner behöver under 2026 öka utbyggnadstakten avsevärt för att nå målet om fullt utbyggd fastighetsnära insamling för kommunens hushåll den 1 januari 2027.

2.2 Insamling av plastförpackningar

Under 2025 samlade kommunerna i genomsnitt in 11,6 kg plastförpackningar per invånare. Men det finns betydande skillnader mellan kommunerna.

Diagrammet nedan visar spridningen av insamlad mängd plastförpackningar per invånare och år, presenterat per medel, median, kvartiler samt min- och maxvärden. Siffrorna presenteras dels för hela landet, dels med kommunerna fördelade på de tre huvudgrupperna enligt Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) kommungruppsindelning:

- *storstäder och storstadsnära kommuner* (46 kommuner)
- *större städer och kommuner nära större stad* (110 kommuner)
- *mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner* (134 kommuner)

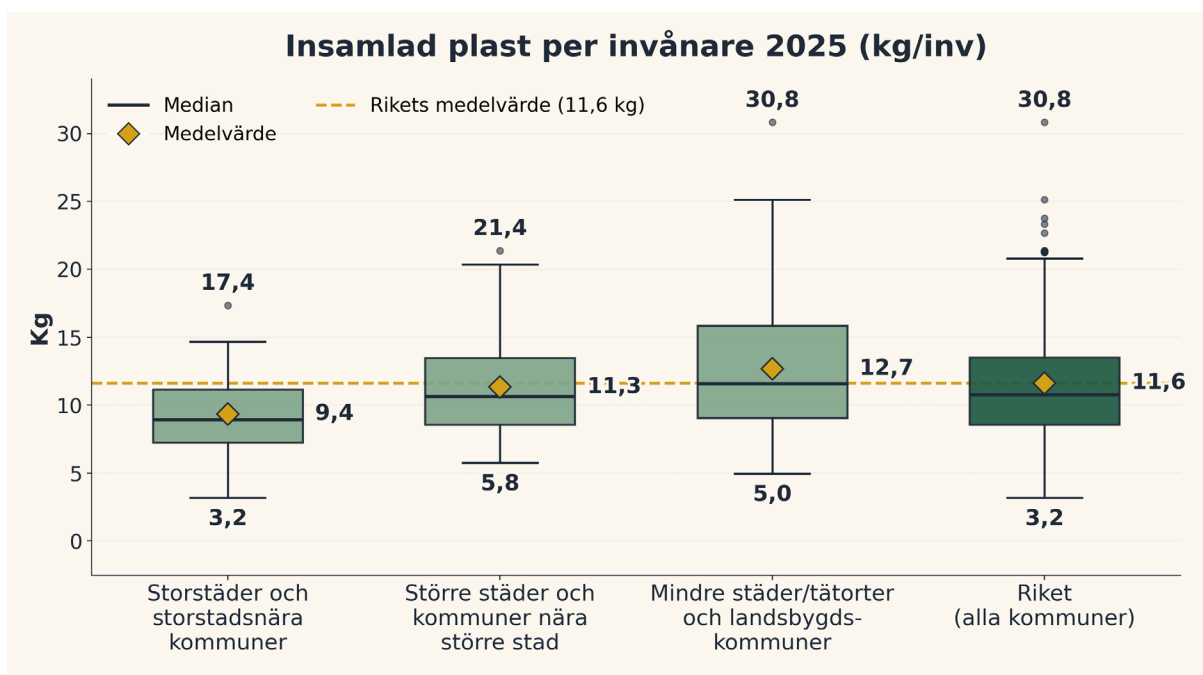

Diagram 2: Insamlad mängd plastförpackningar per invånare (kg/år). Datakällor: Naturvårdsverket och SCB.

Så läser du diagrammet: Lådan visar spannet där hälften av kommunerna ligger (25:e–75:e percentilen). Det vågräta strecket inuti lådan är medianen och den gula romben markerar medelvärdet som även anges i tal bredvid boxen. De tunna, vertikala, linjerna sträcker sig till lägsta och högsta värdet, exklusive extremvärden som visas som prickar. Den streckade gula linjen visar rikets medelvärde (11,6 kg/invånare).

Median per grupp 2025:

- *Storstäder och storstadsnära kommuner*: median 8,9 kg/inv.
- *Större städer och kommuner nära större stad*: median 10,7 kg/inv.
- *Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner*: median 11,0 kg/inv.
- *Riket (alla kommuner)*: median 10,8 kg/inv.

Resultatet visar att det samlas in större mängder plastförpackningar per invånare i mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner, jämfört med storstäder och storstadsnära kommuner.

Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner har det högsta medelvärdet på 12,7 kg/invånare (median 11,6 kg/invånare), medan *orststäder och orststadsnära kommuner* har det lägsta medelvärdet på 9,4 kg/invånare (median 8,9 kg/invånare). Däremellan ligger *örre städer och kommuner nära örre stad* på medelvärde 11,3 kg/invånare (median 10,7 kg/invånare).

Spridningen är som störst i kommungruppen *mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner*, som uppvisar både de högsta toppnivåerna och den största interna variationen.

En stor del av kommunerna samlas nära medianvärdet, men det finns också enskilda kommuner som sticker ut. Orsakerna till detta är inget vi har undersökt i denna rapport, men det kan bli aktuellt att studera närmare framöver. En uppdelning i SKR:s kommungruppsindelning visar att det finns tendenser till skillnader mellan huvudgrupperna och att mängden insamlade plastförpackningar skiljer sig åt mellan kommunerna.

För att Sverige ska nå återvinningsmålen behöver 82 procent av plastförpackningarna samlas in, enligt beräkningar från Naturvårdsverket. Idag källsorterar hushållen drygt 40 procent av plastförpackningarna, vilket innebär att hushållen behöver källsortera dubbelt så mycket som idag. Om vi antar att mängden plastförpackningar på marknaden är konstant betyder det att kommunerna skulle behöva samla in drygt 23 kg plastförpackningar per invånare och år.

3 Plaståtervinning idag och imorgon

3.1 Hur fungerar plaståtervinningen idag?

När kommunerna lämnat över de insamlade plastförpackningarna tar återvinningsledet vid. Här spelar sortering i storskaliga, högteknologiska anläggningar en allt större roll. Sorteringsanläggningen Site Zero i Motala ägs av Svensk Plaståtervinning, och har sedan den kom på plats 2023 stått för en viktig kapacitetshöjning. Den är Europas största i sitt slag och kan sortera tolv olika plastfraktioner med hög precision, vilket förbättrar förutsättningarna för materialåtervinning av hög kvalitet i nästa steg.

Materialkvaliteten på de plastförpackningar som levereras till Site Zero påverkar hur mycket som kan återvinnas. Idag varierar kvaliteten mellan kommunerna. Det är därför viktigt att etablera insamlingssystem som bidrar till en hög materialkvalitet.

3.2 Ett välfungerande producentansvar

Näringslivets Producentansvar (NPA) är en producentansvarsorganisation med drygt 9 000 anslutna producenter. NPA arbetar för ett producentansvar som fungerar i praktiken, där varje förpackning samlas in, sorteras och blir till ny råvara. Grunden är enkel – att förorenaren ska betala. Alla producenter ska omfattas av samma regler och hela kedjan måste ta ansvar – från design till återvunnen råvara. Men dagens system levererar inte fullt

ut. Sverige riskerar att missa EU:s återvinningsmål för 2030 och samhällskostnaderna ökar när material går till förbränning i stället för återvinning.

3.3 NPA:s reformförslag för ökad återvinning

Näringslivets Producentansvar har tagit fram 19 reformförslag som syftar till att Sverige ska nå EU-målen för materialåtervinning av förpackningar. Utgångspunkten för förslagen är den ansvarsfördelning som är fastslagen i lagstiftningen.

Förslagen är uppdelade i fem reformområden, som vi ser som prioriterade för en ökad måluppfyllelse och ett välfungerande producentansvar. Punkt 2 och 3 tar upp förslag som berör invånarnas källsortering och kommunernas insamling.

1. Stoppa friåkningen
2. **Gör det enklare att källsortera**
För att nå målen behöver mängden sorterade plastförpackningar öka kraftigt. En nationell informationsinsats bör komplettera kommunernas arbete. Alla kommuner bör ha egna samlingsmål som följs upp årligen.
3. **Tydliggör ansvarsfördelning och ramar i avfallssystemet**
Stora mängder av det kommunerna samlar in är inte förpackningar, vilket försvårar återvinningen och ökar kostnaderna. Tydligare kvalitetskrav behövs för att materialet som kommunerna levererar ska vara återvinningsbart. En ny ersättningsmodell för fastighetsnära insamling bör premiera kvalitet och kostnadseffektivitet.
4. Öka samhällets investeringar i cirkulär infrastruktur
5. Stärk forskningen om cirkulär förpackningsdesign

[Ladda ner reformagendan på npa.se](https://npa.se)

4 Underlag för rapporten

Statistiken som presenteras i rapporten kommer från Naturvårdsverket och bygger på kommunernas inrapporterade uppgifter om insamlad mängd förpackningsavfall (kilogram) och utbyggnad av fastighetsnära insamling.

För att beräkna insamling per invånare har vi utgått från Statistikmyndigheten SCB:s data för befolkningsmängd år 2025.